No. 2132 Zaterdag 15 November 1924. 41ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Het vrije denken.

Bij de overdracht van het Rectoraat van de Universiteit te Amsterdam heeft de scheidende Rector magnificus PROF. BOER de nieuwe R. K. Universiteit ter sprake gebracht, of liever „de knechting van het vrije denken" aan die confessioneele Universiteit, zooals de Prof. het geliefde te noemen.

.... „Dat wat ons van een ideaal „standpunt weerhoudt het recht der „confessioneele Universiteiten te erkennen, is niet het geloof van hen, „die daar werkzaam zijn, ook indien „wij dat voor een dwaling aanzien. „Want wij weten, dat wij allen dwalen, „en dat een dwaling dikwijls het uitgangspunt van ons denken is. Maar „het is de gebondenheid aan de meeningen van anderen. Wanneer wij, „zij het na jaren van studie tot het „inzicht komen, dat wij gedwaald „hebben, dan kunnen wij onze dwaling „herroepen. Spr. zegt niet, dat ieder „onzer dat altijd doen zal; ijdelheid, „vastgegroeidheid in eenmaal opgevatte denkbeelden, kunnen ons weerhouden. Maar wij worden verondersteld zóó te zullen handelen, en indien wij het doen, strekt het ons „tot eer."

„Wie een confessioneele school „dient, hij mag op zeer belangrijke „punten zijn meening niet herroepen, „ook al ziet hij in, dat hij dwaalde. Spreker noemde dat: „knechting van het vrije denken en van het vrije oordeel onder een vreemden wil."

Wat ons nog het allermeest van dit professoraal zeer onwetenschappelijk gepraat verwondert, is dat het werd uitgesproken nauwelijks een jaar, nadat de Nijmeegsche Rector Magnificus PROF. SCHRIJNEN [illegible] rale rede gehouden had over *Eigen Cultuur*, en ruim een jaar nadat in dezelfde aula, waarin Prof. Boer deze wijsheid verkondigde, PROF. WELSCHEN O. P. juist diezelfde bezwaren van de ongeloovige wetenschap zoo afdoende weerlegd had. Doch in plaats van die bewijzen nu eens grondig te beantwoorden, doet hij alsof hij er niet eens van gehoord heeft en hobbelt maar dapper op het oude stokpaardje voort. „*Wij weten dat wij allen dwalen*" verklaart Prof. Boer. Indien de Hoogleeraar meent dat wij door de zwakheid van het menschelijk verstand maar al te gemakkelijk in duisternis en verwarring kunnen afdwalen, zou men met deze uiting kunnen instemmen. Doch indien zijn meening is, dat wij geen waarheid kunnen bezitten, dan moeten wij dergelijke verklaring beslist afwijzen.

Prof. KRABBE, de Rector Magnificus van de Leidsche Universiteit, zeide bij de Opening der Nijmeegsche Universiteit ditzelfde idee heel wat duidelijker, ofschoon niet volledig.

„Voor de aanschouwing der waarheid *in haar vollen omgang* is het menschelijk bewustzijn te klein. Alleen in stukken en splinters mogen wij de waarheid te kennen en daarvoor te strijden."

Het is tegen de rede ondanks de eens erkende waarheid te blijven volhouden: *Wij weten dat wij allen dwalen*" en maar blijven avonturen op onze verduisterde rede of op de vooropgezette hypothesen van het atheïsme.

Reeds THOMAS VAN AQUINE wees op de tweeslachtigheid, die het gevolg zou worden van de studie in een atheïstische omgeving, waar „een éénstemmige opvatting in de groote levensvraagstukken zich in het geheel niet zou kunnen vormen" en BALMES concludeerde, dat de twijfelzucht van het liberalisme noodzakelijk tot het wijken van het gezond verstand moet leiden. En L. VON HALLER zinspeelde als eindresultaat van het liberale Universiteitswezen op de Satanocratie, waaraan 't liberaal rationalistisch en materialistisch beschavingsleven wordt uitgeleverd en nog wel op het oogenblik, dat het zijn falliet viert in de namelooze ellende van het ontredderde Europa.

Juist de R. K. Universiteit, waartegen Prof. Boer zich keerde, zal in Nederland vooral de onbevooroordeelden nog dieper overtuigen van de suggestie, waarmede het liberalisme tot dusverre den liberale geleerden vele aprioristische stellingen opdrong, die zij nimmer met hun verstand vermochten te bewijzen, en die desondanks hun wetenschap geheel beheerschten (b.v. de uitsluitende han- [illegible] heid van het wonder, de ontkenning van de schepping enz. enz.)

Juist alleen in katholieken zin is het werkelijk wetenschappelijk, dus onpartijdig verstand waarlijk vrij. Niet in schijn zgn. *voraussetzungslos*, gelijk ons universitair liberalisme, dat onbewezen en onbewijsbare vooroordeelen naloopt, maar in wezen vrij, zooals de waarheid zelf is, wier zeker bewezen natuurwetenschappelijke of metaphysische realiteit de basis voor verdere onderzoekingen vormt.

Terwijl het liberaal-atheïstisch dogma een fictie, een zwak-menschelijk uitvindsel is, met de waarheid en het licht in strijd, drukt het Katholieke leerstuk een grondwaarheid uit, en is het als een zon, die langs den hemel onzer kennis gaat. Uit de geheele geschiedenis van twintig kerkelijke eeuwen is dan ook geen voorbeeld aan te halen van een botsing tusschen een katholiek en een wetenschappelijk bewezen feit. Daarentegen is er méér dan één botsing te vermelden tusschen liberale dogma's en wetenschappelijke hypothese.

Zijn Katholicisme belette den priester MENDEL niet de erfelijkheidswetten te ontdekken en te formuleeren, noch PASTEUR de toen heerschende theorie *des générations dites spontanées* te vernietigen en de wetenschappelijke reus te worden door de geheele wetenschappelijke wereld gevierd.

Het Katholicisme zat WEIERSTRASZ niet dwars, noch CAUCHY, noch CUVIER, noch LAMARCK, noch LE VERRIER, noch AMPÈRE, noch WASMANN, noch talloos andere mannen, die zich onsterfelijke verdiensten verwierven voor heel de wetenschap. Niemand zal Pater DENIFLE, O. P., GRISAR S.J. of VON PASTOR bevooroordeelde historici noemen of talloos andere geleerden, die uitblinken ieder weer op eigen wetenschappelijk terrein.

Als de lijst moet worden opgemaakt van eerste-klas wetenschappelijke geesten, aan wie de menschheid het meest dankt, dan zullen de Katholieke wetenschappelijke mannen niet achteraan staan. En als prof. Boer zich daarvan overtuigen wil, schaffe hij zich Eymieu's of Kneller's statistische gegevens aan. Hij zal dan zien, hoe vreemd zijn waanzinnige bewering botst met de feiten, want daar kan hij de conclusie lezen: „De groote geleerden, zij, die 't meest doordrongen waren van echte wetenschap, zij, die de wetenschap maakten, fundeerden, nieuwe horizonten openden, — ook in de 19e eeuw, die doordrenkt was van materialisme en ontkenning — die grootsten waren bijna allen geloovigen. (EYMIEU 1, 7, *La part des Croyants dans les progrès de la science* [illegible]

De katholieke geleerde en hij alleen is waarlijk vrij, omdat hij onbevooroordeeld de wetenschappelijke gegevens verwerkt. Hij is gebonden door de waarheid alleen in dien zin, als ieder wetenschappelijk werker door voor hem wetenschappelijk vaststaande feiten gebonden is.

Het vrijedenken, — zoo antwoordde Dr. D. SLOET in het *Ctrm.*, — kan werkelijk „geknecht" worden en wordt geknecht door de *waarheid*, die het intellect, d.i. het denksubject, als zoodanig erkent. En door de waarheid alleen.

Als ik eenmaal inzie, dat tweemaal twee vier is, dan mag en kan ik niet meer denken, dat het vijf is. Mijn denken is door die waarheid „geknecht" en op dat punt niet meer vrij. Als ik wetenschappelijk overtuigd ben, dat de aarde om hare as en om de zon draait, dan is mijn denken daaromtrent „geknecht," wat het te voren niet was. Als het geschiedkundig vaststaat, dat Willem de Zwijger den 10n Juli 1584 door Balthasar Gerards is vermoord, of Julius Cesar den 15n Maart 44 v. Chr. door Brutus en Cassius, dan is mijn denken door die historische waarheden „geknecht." Ik vermoed, dat het met het „vrije denken" van prof. Boer ook wel zóó gesteld zal zijn. En hoe meer waarheden men vindt, des te minder vrij is het denken en des te meer „geknecht."

Meent nu de hoogleeraar, dat het denken van een denkend katholiek door iets anders „geknecht" wordt dan door de als zoodanig erkende waarheid, dan heeft hij het mis en weet hij niet wat hij weten moest en kon. En dat vinden wij jammer.

Ik kan prof. Boer verzekeren, dat mij geen enkele wetenschappelijk vastgestelde waarheid, van welken aard ook, bekend is, die ik zou moeten verwerpen, omdat mijn „vrije denken" door mijn katholicisme „geknecht" is, of dat ik ooit een meening niet heb mogen herroepen als ik inzag, dat ik dwaalde. Kent de hoogleeraar misschien eene waarheid, die aan het „vrije denken" van een katholiek als zoodanig in den weg staat of eene dwaling, die een katholiek niet mag herroepen, — dat hij ze noeme!

Maar onze dogma's?

Nu, dat zijn wáárheden, door ons als zoodanig erkend. Natuurlijk wordt ons „vrije denken" ook door *die* waarheden „geknecht".

Hoe komen we aan de kennis van die waarheden? Antwoord: door de Kerk.

Vraag en antwoord komen overeen met deze: „Hoe komen we aan de kennis van historische feiten? Antwoord: door betrouwbare geschiedschrijvers." Vraagt nu iemand verder: „Hoe komen de geschiedschrijvers aan de kennis van die feiten?" dan luidt het antwoord: „door het onderzoek van geschreven documenten, uit of kort na dien tijd, en van mondelinge tradities."

Welnu, hetzelfde antwoord geven wij op de vraag: „Hoe komt de Kerk aan de kennis van de door haar verkondigde waarheden?" En het meer concrete antwoord luidt: „door het onderzoek van den Bijbel en van de kerkelijke (oorspronkelijk mondelinge) overlevering."

Verdere vragen en antwoorden zal ik laten rusten, want ik schrijf hier geene apologie. Maar nu wensch ik toch aan professor Boer en aan andere „vrij" denkende geleerden toch ook een paar vragen te stellen:

Laat *uw* „vrije denken" *U* toe aan te nemen, dat het eerste Evangelie geschreven is door een leerling van Christus, die Matthaeus heette, zooals het u toelaat, aan te nemen, dat het Latijnsche werk *De bello Gallico* geschreven is door den Romeinschen veldheer Julius Caesar?

Moogt *Gij* als „vrije denker" aannemen, dat die Matthaeus als geschiedschrijver een betrouwbaar getuige is van hetgeen hij bij Christus zegt gehoord en gezien te hebben?

Veroorlooft het „vrije denken" *U* als historische waarheid te aanvaar-

Het Weduwenhuisje.

(Naar het Duitsch.)

De oude dominee was dood. Bijna 50 jaar had hij zijn ambt in het kleine dorpje vervuld, bijna vijftig jaar had hij elken Zondag [illegible] eenvoudige woorden het Evangelie gepredikt. En nu was hij dood. Op Pinkstermorgen had hij nog gepreekt, van den heiligen geest der liefde en des vredes, met zwakke, matte stem, maar daarom dubbel aangrijpend. Na afloop van de godsdienstoefening had hij door de consistoriekamer de kerk verlaten, met kleine, langzame stapjes, vriendelijk naar alle zijden zijn gemeenteleden groetend, te moe om te spreken. Zoo had zijn gemeente hem voor de laatste maal gezien. Hij had 's middags, zooals zijn vrouw later vertelde, niet kunnen eten, maar was dadelijk in een ouden gemakkelijken stoel in slaap gevallen. Toen de klok luidde voor de middagpreek, had zij hem willen wekken, maar hij was niet meer te wekken. Het gezegende leven was geëindigd, stil, zooals het geleefd was geworden. Diepe rouw vervulde de gemeente. Maar luid uitte zich deze rouw niet. Luide uitingen van rouw zouden ook slecht gepast hebben bij het vredig heengaan van dit vreedzame leven.

Ook zijn weduwe schreide alleen stille tranen. Zij was al op jaren, niet veel jonger dan haar echtgenoot, die haar na een langen verlovingstijd had meegenomen naar de pastorie in het afgelegen Thüringer wouddorpje.

Van alle zijden kwamen de ambtsbroeders van den overledene op de begrafenis en het kleine kerkhof was bijna vol menschen, die den ouden [illegible] den willen bewijzen.

De weduwe stond in gebogen houding voor een achterraam der pastorie te kijken naar de plechtigheid — de eene traan na de andere rolde haar langzaam over de rimpelige wangen. De vrouw van den meester was bij haar, want zij had geen nabestaanden, die haar zouden kunnen bijstaan.

Alles wat de twee menschen, die zoo lang samen in de vriendelijke dorpspastorie hadden gewoond, niet noodig hadden voor hun eigen onderhoud en voor de bloemen- en boekenliefhebberij van den dominee, was de armen der gemeente ten goede gekomen. Het begrip sparen hadden zij heelemaal niet gekend.

Ook nu dacht de weduwe niet verder; dat men daar naast het kerkje het beste deel haars levens ter aarde bestelde, voor die gedachte alleen was ruimte in haar bedroefde hart.

Na de begrafenis kwamen de ambtsbroeders, de schout, de kerkvoogden en de leden van den kerkeraad in de pastorie koffiedrinken. Bijna verschrikt keek zij den president-kerkvoogd aan, toen deze zich tot haar wendde met de vraag:

— Wel, waar denkt u, in de toekomst heen te gaan, beste mevrouw?

— Waar ik heen denk te gaan? Ik begrijp niet....

— Wel, ik bedoel, waarheen u verhuizen gaat na het rouwhalfjaar.

— Verhuizen? Ach zoo, kan ik hier niet blijven, hier in de pastorie? Och daaraan heb ik nog heelemaal niet gedacht. En „hij" heeft er ook nooit met mij over gesproken.

— Nu beste mevrouw, dat heeft ook nog allen tijd. U kunt er eerst in alle kalmte eens over nadenken. Maak u dus daarom maar geen zorgen.

De schout had dit gesprek mee aangehoord en het klonk in hem na en verontrustte hem. Ja, wat zou er nu van het goede oude domineesvrouwtje worden? Dat was een leelijk geval. Zij kon toch niet, de oude, eenzame vrouw, heengaan van de plaats, waar zij bijna haar geheele leven had doorgebracht. Maar in het dorp was geen woning voor haar te krijgen, nergens. Alleen een paar boerenhuisjes stonden leeg. En in zoo'n nietig huisje kon men domineeske toch niet laten trekken. Vermogen had zij ook niet. Zij had alleen het weduwenpensioen. Al het andere hadden de goede menschen weggegeven, dat wist de schouw het beste. Hij krabde zich eens achter het oor en toen zij huiswaarts gingen, zei hij tegen den boekhouder-kerkvoogd:

— Hoor eens, Kasper, dat is een leelijk geval met ons oude domineeske. Wat moet er van haar worden, als de nieuwe dominee komt?

— Hm, dat is waar. Een leelijk geval, schout. Wij mogen werkelijk wel eens bij elkaar komen om te beraadslagen wat er nu gebeuren moet.

Zoo'n arme oude vrouw, die kan toch niet de wereld intrekken. Familie heeft zij niet meer, geloof ik, maar al had zij ze ook wel — zij behoort toch eenmaal tot ons, tot ons dorp.

Den volgenden morgen was de schout al weer bij de weduwe in de pastorie.

— Beste mevrouw, het laat mij geen rust, wat er gebeuren moet, als de nieuwe dominee komt.

— Ik weet het niet, schout, ik weet het niet. Ik kan me zoo slecht meer schikken in het leven, nu hij dood is. Als men bijna 50 jaar samen is geweest en alles samen besproken heeft. En nu opeens, sta ik zoo heelemaal alleen.

— Nu wat dat aangaat, beste mevrouw, dat is niet waar. Dat zou wat moois wezen. Daar voor zijn wij er allemaal nog en onze domineeske laten wij niet in den steek. Ik heb al een plannetje. In de pastorie kunt u niet blijven, als de nieuwe dominee komt, dat is zeker, want de pastorie is maar klein en als de nieuwe een troepje kinders meebrengt of een jonge vrouw, die een pronkkamer hebben wil, dan is er geen plaats meer voor u. En dat zou bovendien ook niet goed wezen. Nu, ik zal eens zien, wat er gedaan kan worden.

Naar de stad zou u toch zeker niet graag willen gaan, is het wel?

— Naar de stad? Ach neen, schout. Wat zou ik in de stad doen, terwijl hij hier begraven ligt?

Denzelfden middag nog werd de torenklok geluid en ging de veldwachter in het dorp rond met de boodschap, dat er een bijeenkomst zou worden gehouden in het gemeentehuis.

Toen de vergadering voltallig geacht kon worden, zeide de schout:

— Mannen, ik heb u bijeen laten komen wegens een gewichtige zaak! Onze goede oude dominee is dood — hier stokte zijn stem en hij schraapte zijn keel — daar is niets aan te veranderen. Wij krijgen een nieuwen, daar is ook niets aan te veranderen. Maar nu is daar onze domineeske. U kent haar allen, onze goede, brave domineeske. Ieder van ons weet, hoeveel goeds zij in het dorp heeft gedaan.

— Dat is waar, zoo valt een der mannen den schout in de rede, als ik denk aan den tijd, toen mijne vrouw een week of tien gevaarlijk ziek te bed gelegen heeft — wanneer domineeske er toen niet geweest was.....

— Ja, ja, zoo is het, bevestigt de schoenmaker, toen mijn dochter het

den het stellige bericht van Mattheus (en andere leerlingen en tijdgenooten), dat Christus den derden dag na zijn dood levend uit het graf is opgestaan en door Zijne leerlingen en volgelingen verschillende malen in levenden lijve gezien en ook door andere zintuigen met zekerheid herkend is?

Als de geachte hoogleeraar op die vragen in allen ernst „ja" kan zeggen, wat ik wegens zijn „vrije denken" meen te mogen verwachten, dan nog deze vraag:

Indien hij na alzijdig en onpartijdig wetenschappelijk onderzoek eens tot de overtuiging kwam, dat de werkelijke opstanding van Christus als historisch feit moet aanvaard worden, zou dan zijn wetenschappelijke plicht, om dat als waarheid aan te nemen (met de logische conclusies, die er uit volgen), voor hem niet zijn „knechting van het vrije denken?"

En nu een slotvraag: is zoodanige „knechting" een voordeel of een nadeel voor het „vrije denken?"

Indien een nadeel, — dan is *niets weten* het meest begeerlijke voor het „vrije denken."

Nota. Voor den katholieken lezer zij hier opgemerkt, dat in het bovenstaande slechts sprake is van de *natuurlijke* geloofwaardigheid van hetgeen de Kerk ons leert. De bovennatuurlijke factor van het geloof is iets anders en staat daar boven. Het spreekt vanzelf, dat die twee niet met elkaar in strijd kunnen zijn.

VOOR ONZE STADSRIOLEERING.

Het opruimen van oude fundamenten of muren geschiedt, indien afbraak met de hand onmogelijk of zeer bezwaarlijk is, door middel van ontploffingsstoffen. Gevaar voor de omgeving en voor hen, die het werk uitvoeren, is daarbij natuurlijk niet uitgesloten. Bij het doen springen der ladingen wordt dan in den regel een straatgedeelte afgezet en het verkeer gestremd.

Bij het verrichten van dergelijk werk in steengroeven zien we op de nabij gelegen wegen wel mannen met roode vlaggen zich op de bepaalde punten van die wegen opstellen, om eventueel zich in die richting begevende personen te waarschuwen.

De uitwerking van de lading heeft men ook niet geheel in de hand, zoodat het b.v. in gevallen, waarin bepaalde gedeelten moeten worden verwijderd, kan gebeuren, dat ook gedeelten die niet voor verwijdering bestemd zijn, mede los raken of ontwricht worden.

Het werken met dynamiet brengt [illegible] hebben gegeven tot het zoeken naar een gevaarlooze methode voor het loswerken van groote monolitische massa's.

In Engeland heeft men deze gevonden in de *hydraulic cartridge*. Met dit instrument is het mogelijk elke massa beton, metselwerk of gesteente zonder eenig gevaar los te werken. Aan de vinding is jarenlang gewerkt en een bedrag van 50.000 pd.st. besteed.

De *hydraulic cartridge* bestaat uit een stalen cylinder, die een aantal hydraulische rammen bevat, die rechthoekig staan op de as. De grootte van den cylinder varieert al naar den aard van de massa's, die losgewerkt moeten worden. De gemiddelde druk, die uitgeoefend wordt door het instrument bedraagt 3—5 ton per vierkante duim. De totale druk, die door den cartridge kan worden uitgeoefend bedraagt al naar de grootte van den cylinder 60 tot 240 ton.

Om het instrument in werking te stellen moet eerst een gat worden geboord door middel van een hydraulische of pneumatische boor. De afmeting van dit gat in diameter moet 10 cM., de diepte 70—100 cM. bedragen.

De cylinder wordt in het gat gelegd en in de vrije ruimte tusschen de rammen en den wand van het gat wordt een 10 mM. dik ijzer gelegd om den druk der rammen gelijkmatig te verdeelen. Uit een klein waterreservoir wordt nu door middel van een kleine pomp het water in den cylinder geperst. Door draaien van een tweede krukstang wordt het water in den cylinder meer en meer samengeperst en nadat dit proces ongeveer twaalf maal is herhaald, treden de rammen uit den cylinder en splijten de beton- of steenmassa's in blok ken van eenige tonnen gewicht.

De *cartridge* is in Engeland voornamelijk in gebruik in electrische centralen, waar nieuwe motoren in plaats van de oude moesten worden geplaatst en betonfundeeringen van 2 tot 3 meter en grooter diepte moest worden verwijderd. Door met drilboren eerst een aantal gaten op bepaalde plaatsen te boren kan men nauwkeurig de lijn vaststellen, waarlangs men wenscht dat het beton of het gesteente zal breken. Dit breken geschiedt zonder geruisch, van beteekenis en absoluut zonder gevaar.

De *hidraulic cartridge* was oorspronkelijk bedoeld voor gebruik in de mijnen, doch men zag weldra in, dat het instrument zich voortreffelijk leende voor het sloopen van groote beton- of steenmassa's.

Een man, die het werktuig goed weet te hanteeren moet in 8 uren 30 tot 40 blokken kunnen loswerken. Voor havenwerken is de cartridge ook met succes toegepast, ook onder water o.a. in de Alexandra dokken in Newport en het New dock in Swansea.

Aanvankelijk had men daar met dynamiet gewerkt, doch beschadigingen daardoor aan aangrenzende werken veroorzaakt, leiden tot gebruik van den *cartridge*. Te Dover, Southampton en Londen heeft men havenmuren zonder moeilijkheden verwijderd. Ook het beton uit de *Intrepid* en de *Iphigenia*, die men in de oorlogsjaren voor de haven van Zeebrugge heeft laten zinken om de duikbooten daarin opgesloten te houden, is met den cartridge verwijderd. Men heeft daardoor de schepen kunnen behouden en weer vlot kunnen maken, hetgeen bij gebruik van dynamiet niet het geval zou zijn geweest. Ook voor steengroeven zal de cartridge ongetwijfeld nog groote diensten bewijzen.

* * *

[illegible] *hydraulic cartridge* [illegible] voor Curaçao onschatbare diensten zou kunnen bewijzen.

Met zulk een toestel zou het maar een tijdpasseering en bagatel zijn, om bv. wellicht nog overgebleven ondiepten in onze haven, onderzeesche klippen in het Schottegat op te ruimen, ook om successievelijk eveneens den havenmond nog tot grooter breedte open te maken. De groote uitgave bestaat natuurlijk in de aanschaffing van dit apparaat: de *hydraulic cartridge*. Het toestel om de gaten in de rotsen te boren, heeft men reeds in den luchtdruk-compressor.

Nog voor een ander doel zou deze *cartridge* de vervulling van veler wensch mogelijk kunnen maken.

Voor zoover wij weten is hier nog altijd een stadsrioleering in studie. Wij voor ons hebben ons nooit eenige voorstelling kunnen maken, hoe een rioleering hier uitvoerbaar zou zijn, zoowel om *finantieele* als *technische* bezwaren.

1o. Om *finantieele* redenen: Als men weet, dat het miniatuur rioleeringkje, dat indertijd in het Fort Amsterdam gelegd werd, de kapitale som van ± 70.000 fl versionden heeft, (ten minste zóó is ons verzekerd), dan kan men best nagaan welk een enorm kapitaal die volledige rioleering door de geheele stad wel zou kosten.

2o. Om *technische* redenen: Vooral voor Otrabanda met zijn harde rotsbodem is de uitvoering van zoo'n rioolstelsel op de gewone wijze door middel van boring en dynamietladingen te midden van huizen en een druk verkeer zelfs niet denkbaar. Voeg daarbij, dat voor de hoofdstraten toch zeker een buisdiameter van minstens een Meter; voor de steegjes zonder afloop minstens een halven Meter en voor de sterk hellende straatjes of gangetjes een minimum van 25 à 30 cM. mag gevorderd worden, dan lijkt het ons ondenkbaar of zulks bij die oude methode bovengenoemd wel uitvoerbaar en zoo ja, na hoevel tientallen van jaren dat rioolstelsel wel voltooid zou kunnen zijn.

Met behulp van deze *hydraulic cartridge* krijgt deze kwestie een geheel ander aanzien. Gevaren voor de omgeving vervallen volkomen. Het onmogelijke van de uitvoering verdwijnt geheel en al. Geschoold personeel wordt tot een minimum beperkt. De geweldige kracht van dit toestel schuilt alleen in water, dat hydraulisch saamgeperst die wondere macht uitoefent, in de luttele hoeveelheid van eenige tonnen water, die waarschijnlijk weer telkens opnieuw kunnen dienst doen.

Alléén door middel van dit apparaat beschouwen bij de uitvoering van een rioleering in onze stad althans eenigszins mogelijk, ofschoon wij ook dan nog veronderstellen, dat met de uitvoering verscheidene jaren zullen gemoeid zijn.

Er zullen nog wel andere technische bezwaren te bestudeeren en op te lossen zijn, die vooral in de kleine nauwe steegjes niet gering zullen zijn.

Ook dit nog, of na de eventueele voltooing ook verplichte aansluiting der huizen aan de rioleering zal moeten worden voorgeschreven. Anders blijft het immers maar half werk. Zelfs het beste buizennet, zonder groote massa's water voor geregelde doorspoeling van de kanalen, heeft geen zin. Waar moet die hoeveelheid water van daan komen? Zeker, in den regentijd kan en moet men het hemelwater, wat nu langs de straten wegstroomt, door die rioleering worden weggeleid. Maar de normale regentijd duurt hier maar een paar maanden. Op de nieuwen watervoorziening [illegible] kunnen rekenen, omdat wij bij eventueele voltooing wel zullen leeren wat spaarzaam met dat water om te gaan.

Al zijn wij dus door dé uitvinding van de *Hydraulic Cartridge* wel wat nader tot de mogelijke uitvoering der kwestie gekomen, geheel beslist en opgelost is de zaak nog bij lange na niet.

Eindverslag van den Kol. Raad

op de Ontwerp-verordening tot wijziging van de „Algemeene Verordening" I. U. en D. 1908".

Algemeen was men van oordeel, dat de financieele toestand van Curaçao zich op het oogenblik buitengewoon gunstig laat aanzien.

Volgens de definitief vastgestelde begrooting voor het loopend jaar sluit de diensl 1924 met een geraamd tekort van f 687.500,— dat te dekken zou zijn voor een bedrag van f 130.000,— door belasting verhooging en voor de resteerende f 557.500,— door Rijksbijdrage.

Naar door de administratie van financien welwillend verstrekte gegevens hebben de middelen (van het eiland Curaçao alleen) tot ultimo September jl. ruim drie en een kwart ton meer dan de raming opgebracht. Neemt men in aanmerking, dat zoowel invoerrechten als accijnzen in het laatste kwartaal steeds de hoogste opbrengsten plegen af te werpen [illegible] dat door de toeneming van de havenbeweging de loodsgelden in den laatsten tijd vrij wat ruimere baten afwerpen, dan in de eerste maanden van dit jaar het geval is geweest, dan bestaat er alle grond voor de verwachting, dat de totaal opbrengst over het geheele jaar met ruim vijf ton de raming zal te boven gaan. Dit, zonder op verder accrès gedurende de laatste twee maanden van het jaar te rekenen en zonder in aanmerking te nemen de meevallers vergeleken met de raming, die voor Bonaire reeds zijn geconstateerd.

Blijven nu de uitgaven binnen de perken der begrootingsramingen en worden daarop geen besparingen verkregen, dan zal het deficit ruim f 500.000,— lager zijn dan waarop gerekend en het tekort dus hoogstens f 187.000,—.

Opgemerkt dient te worden, dat de ontvangsten op eenige luttele duizenden guldens na wegens terugbetaling van verleende voorschoten, alle voortvloeien uit gewone ontvangstbronnen waarop de Koloniale Kas immer kan rekenen.

Daarentegen komen er onder de uitgaven wel posten voor, die niet als geregeld terugkeerende, dus niet als gewone uitgaven zijn te beschouwen. Als zoodanig zijn te noemen de uitgaven voor nieuwe werken en buitengewone uitgaven voor onderhoud van straten enz. en de kosten in verband met de voorbereidende werkzaamheden voor de watervoor[illegible] ca f 130.000,—.

Het werkelijk te verwachten tekort op wat men zou kunnen noemen den gewonen dienst, wordt dan teruggebracht tot circa f 57.000.

Dit voor zoover het teneinde spoedend jaar 1924 betreft, waarmede feitelijk geen rekening meer behoeft te worden gehouden

Voor de toekomst om te beginnen met 1925, laten de vooruitzichten zich nog veel gunstiger aanzien. De hoogere eindcijfers der kohieren van de grond- en gebruiksbelasting, de geregeld stijgende opbrengsten van voorname middelen als invoerrecht, drankaccijns en loodsgelden wettigen de verwachting, dat de gewone inkomsten de gewone uitgaven ruimschoots zullen dekken.

Onder deze omstandigheden zouden de leden het een lichtvaardig spelen met de aan hun toevertrouwde belangen van de kolonie achten, als zij op dit oogenblik hunne medewerking verleenden tot het verzwaren van den belastingdruk en tot het duurder maken van het leven op Curaçao.

Inzonderheid moest de Raad, meenden zij, bezwaar maken tegen belastingverhooging in verband met de uitvoering van de groote werken, die in studie zijn, zoolang zelfs de hoofdlijnen van de bestaande plannen angstvallig voor Raad en bevolking geheim gehouden worden.

Men meende, dat men van de bevolking toch waarlijk geen medewerking king in den vorm van geldelijke bijdragen kon vorderen voor uitgaven, waaromtrent haar alle bijzonderheden systematisch onthouden worden.

Berichten uit de Kolonie.

De terugkomst van den Gouverneur.

In den nacht van Zaterdag op Zondag kwam het Duitsche S.S. *Rugia* komende van Antwerpen ten 3 uur voor onze haven. Met de loodsboot kwam Z.Exc. Gouverneur BRANTJES binnen, terwijl de stoomboot zijn reis [illegible] Puerto Cabello en La Guayra voortzette. Woensdag middag kwam de *Rugia* weer onze haven binnen, komende van La Guayra.

Op Zondag 3 Aug. per S.S. *Zulia* via New-York vertrokken en op Zondag 9 Nov. hier teruggekeerd, heeft Gouverneur BRANTJES zijn 3 maanden verloftijd met nauwelijks 6 dagen overschreden.

Wij roepen onzen geëerbiedigden Landvoogd een hartelijk welkom toe bij zijn terugkeer in de kolonie.

De Koningin en Curaçao.

La Cruz publiceerde belangrijke bijzonderheden omtrent de groote belangstelling, die Z. Exc. Gouverneur BRANTJES en onze kolonie Curaçao van de zijde van H. M. Koningin Wilhelmina mocht ondervinden.

H. M. noodigde Gouverneur Brantjes ten Paleize *Het Loo* ten eten en onderhield zich uren lang met den Gouverneur met de grootste belangstelling omtrent alles wat Curaçao betrof. Ook mocht Gouverneur BRANTJES op het Loo blijven overnachten. Den volgenden dag, een Zondag, stelde H. M. een auto van het paleis ter beschikking van den Gouverneur om in Apeldoorn de H. Mis te kunnen bijwonen.

Daarna nam de Gouverneur nog aan de lunch deel en eerst toen kon Z.Exc. van de Koningin afscheid nemen.

Eenigen tijd daarna kwam in Holland het bericht aan van den orkaan op de Bovenwindsche Eilanden. H. M. [illegible] den Gouverneur opnieuw ten paleize en droeg hem op, bij zijn terugkomst op Curaçao persoonlijk zich op de hoogte te gaan stellen van de geleden schade.

Aan deze opdracht zal Gouverneur BRANTJES zoo spoedig mogelijk voldoen. Morgen reeds zal de Gouverneur met den driemastschoener *Ina Vanterpool* naar de Bovenw. Eilanden vertrekken om alles in oogenschouw te nemen. Wij wenschen den Gouverneur een voorspoedige reis.

Welgelegen.

a. s. Woensdag vindt in het Pensionaat *Welgelegen* des avonds ten 5¼ uur weer de jaarlijksche prijsuitdeeling plaats met de uitvoering van een schitterend program van vocale en instrumentale muziek enz. Uitgevoerd wordt o. a. ook het historisch drama *Maria Antoinette.* Wij betuigen onzen oprechten dank voor de beleefde uitnoodiging.

---

zeere been kreeg, wie heeft er toen voor gezorgd dat het been goed behandeld en weer beter werd? Dat heeft domineeske gedaan. Al heeft dominee er ook het geld voor gegeven, zijn vrouw heeft hem toch op het idee gebracht. Zoo ging het veelal, dat is zeker.

— Ja, zegt de metselaar Roder, toen ik bij reparatiewerk aan de kerk van den steiger gevallen ben en bijna een jaar lang niet voor mijn vrouw en kinders heb kunnen werken, wie heeft een gezonden? Het waren dominee en zijne vrouw. Ik zeg maar: de waarheid moet gezegd worden.

Zoo wist iedereen iets tot lof van den overledene en de weduwe in het midden te brengen, alleen de smid zegt niets.

Nu neemt de schout weer het woord:

— Mannen, wij allen die hier zijn, weten waarom wij onzen dominee zaliger en zijne weduwe veel dank verschuldigd zijn. En wij zijn nog lang niet de geheele gemeente. Ook als wij allen bijeen waren, zou er niemand zijn, die niet hetzelfde zegt. Daarom zou ik wel een voorstel willen doen. Ik ben eens op reis geweest, ver in het Pruisische. Daar stond naast de pastorie een aardig klein huisje en toen ik vroeg, wat huisje dat was, werd mij verteld, dat het het weduwenhuisje heette. Daar woonde de weduwe van den laatsten dominee of van den laatsten schoolmeester in. Ik heb verder aan dat weduwenhuisje nooit meer gedacht, tot gisteren, toen de kerkvoogd aan domineeske vroeg, waar zij metterwoon heen dacht te gaan. Toen is mij het weer te binnengeschoten en, mij dunkt, dat wij ook zoo'n weduwenhuisje moeten hebben.

— Ja, ja, schout, dat is een goed idee. Maar hoor, waar moet het geld vandaan komen? [illegible]

— Het geld, wel, ik meen dat wij met elkaar mans genoeg zijn, ieder zou er het zijne toe moeten doen. Het hout halen we uit de bosschen en de steenen en het zand hebben we ook zelf. En wij bouwen goedkoop, als de goede wil er is. Als de metselaar en de timmerman zich bereid toonen. Wat het vervoer van het bouwmateriaal betreft, mijn ossen staan ter beschikking. En zoo kan ieder wat doen naar zijn krachten en gaven. Alleen de plaats, de plaats — hier zwijgt de schout eenige oogenblikken — hm, zeg eens, smid, jij zegt niemendal. Ik heb gedacht dat steenige hoekje grond achter je tuin, waar je toch zoo goed als niets aan hebt, omdat er weinig anders dan onkruid op groeit, zou een goede plaats voor zoo'n huisje zijn en als je het tegen een billijken prijs zoudt willen afstaan — het ligt zoo geschikt, dadelijk bij de kerk en bij het kerkhof.

— Tegen een billijken prijs, neen, antwoordde de smid, niet tegen een billijken prijs. Maar wel voor niemendal. Want dat ik mij niet dood gedronken heb en tegenwoordig een fatsoenlijke kerel ben, die nu maar zelden in de herberg komt, heb ik alleen te danken aan ons domineeske, dat is waarachtig wel een stukje grond waard, waar ik heel weinig aan heb.

Wat in deze bijeenkomst werd besproken, werd al spoedig ten uitvoer gebracht. Vol innigen dank had de weduwe van den overleden predikant het plan begroet, en nu kijkt zij van uit haar raam, hoe haar toekomstige woning wordt opgetrokken. Het wordt daarbij stil in haar en de pijnlijke smart om het verlies van haar echtgenoot verandert in zachten weemoed. Zij behoeft toch niet te scheiden van de plaats van zijn arbeid, niet eerder dan dat God, dien hij en zij naar hun beste krachten hebben gediend, haar roepen zal. Een heel eenvoudig, maar aardig klein huisje wordt het en met lust en liefde werkt de geheele gemeente er aan, ieder naar zijn vermogen. Al heel vroeg in den morgen zijn ijverige handen er bezig en ook 's avonds nadat de gewone dagtaak is volbracht. Zelfs de kinderen helpen mee; zij dragen steenen aan en kruien zand. Zij weten, dat het voor domineeske is en van het vriendelijke oude domineeske houden ook de kinderen veel.

Voordat het herfst wordt is het aardige huisje klaar, ook al netjes in de verf.

De geheele gemeente verheugt zich over het volbrachte werk en bij de gedachte, dat het brave domineeske nu een behaaglijk onderdak heeft voor haar ouden dag.

Doch God heeft anders besloten. Dominee's weduwe krijgt een hevige longontsteking en denzelfden dag, waarop zij het weduwenhuisje betrokken zou hebben, wordt zij op het kleine kerkhof begraven, naast haar man. Het weduwenhuisje blijft leeg, als een monument van dankbaarheid staat het daar, der gemeente en een blijvende herinnering aan den goeden ouden dominee en zijn vrouw.

Jaren, nadat het huisje gebouwd werd, houdt op een goeden dag een familie uit de stad, die een rijtoer maakt, stil in het dorpje, om de paarden te laten rusten. Het echtpaar omgeven door hun kinderen en aangegaapt door de dorpsjeugd, wandelt door het plaatsje en de heer vraagt ook naar het doel van dat leegstaande huisje. Er wordt hem van den bouw van het huisje verteld, het eene woord lokt het andere uit en den volgenden zomer betrekt de familie voor een paar maanden tegen een matige huur het weduwenhuisje. Het noodige meubilair wordt meegebracht uit de stad en telken zomer komen de gasten terug.

Na dertig jaren is het kleine dorpje een druk bezocht zomerverblijf geworden. Welvaart en vooruitgang hebben er hun intocht gehouden. Als paddestoelen uit den grond zijn er aardige kleine huisjes verrezen, allen in den stijl van het weduwenhuisje, alleen nog voorzien van veranda's en balcons en het dorp heeft alle kans een beroemdheid onder de zomerverblijven te worden. Er heeft zich al een dokter gevestigd, en er is een postkantoor opgericht. Het weduwenhuisje heeft als zoodanig nog geen dienst gedaan. Er is nog geen weduwe weer geweest, sedert de brave vrouw van den dominee de oogen gesloten heeft, maar het heet nog altijd het weduwenhuisje en wordt gaarne bewoond door gasten, die de ligging ervan, zoo dicht bij de kerk, vriendelijk en vredig vinden.

De oude menschen in het dorp vertellen nog altijd gaarne aan de jongeren het ontstaan van het weduwenhuisje en van den goeden ouden dominee en zijn vrouw. En de vroegere schout, nu een grijsaard met spierwit haar, pleegt te zeggen:

— Dit is zeker, het aandenken aan de brave menschen blijft gezegend en zonder de dankbaarheid geen weduwenhuisje, zonder weduwenhuisje geen zomerverblijf en zonder zomerverblijf geen welvaart.

Voor het overige heet de schout tegenwoordig burgemeester, zoodals het behoort voor een dorp, dat met zijn tijd meegaat en binnenkort ook een spoorwegstation krijgt.

(*De Gelderlander.*)

Welkom.

Met het Hollandsch SS. *Venezuela* kwam Donderdagavond hier aan de Eerw. Pater S. HILLEN O. P. bestemd voor de Missie van Porto-Rico, die de volgende week, zijn reis daarheen zal voortzetten.

S.S. Rotorua.

Maandag arriveerde in onze haven het Engelsche S. S. *Rotorua* van de *New-Zealand Schipping Comp. Ltd.* komende van Wellington (N.Z.) via het Panamakanaal met 92 passagiers aan boord, van wie zeer velen dien dag onze stad en omstreken doorkruisten.

Deze stoomboot meet 12.112 Br. Reg. Ton (netto 7.705 ton) Het maakte met zijn 5 laadmasten een eigenaardigen indruk. Het was zeer diep geladen.

In den namiddag vertrok het schip weer naar Southampton, waar het reeds na 10 dagen reis zal aankomen.

Van hier nam het één slechts passagier voor Southampton mede.

Met de volgende boot *Ruahine* dierzelfde lijn, die 19 Nov. hier verwacht wordt, komende van Londen, maakt de nieuw benoemde Gouverneur van New-Zealand Generaal Sir Charles Fergusson met familie de reis mede.

Het S.S. *Ruahine* meet 10.720 B. R. T. (6.770 Ton netto).

Zooals men weet komen de schepen dezer lijn hier om zich van stookolie voor de reis te voorzien. Doch zij nemen ook passagiers en mail mede.

De Agenten dezer lijn, de Heeren J. & D JESURUN alhier, hebben een regeling getroffen met de C. P. M., die op zich genomen heeft de passagiers dier schepen van af de ligplaats in het Schottegat met haar motorbooten naar de stad heen en terug te vervoeren.

Atmospherische storingen.

Maandag werden hier de volgende draadlooze berichten ontvangen:

Washington 9th.

Advisory tropical disturbances of moderate intensite. Central Sunday morning extreme eastern Cuba will move north northeastward and cause strong east and northeast winds over Bahamas and gales in its immediate path next twenty four hours caution advised vessels that region.

Washington, date 9th.

Advisory 10 p. m. tropical disturbance central sunday.

Night about latitud twentytwo longitud seventysix moving slowly northward will cause strong north east winds and gales in its path caution advised vessels.

Dienzelfden avond ving ons draadloos station nog het volgende bericht uit New Orleans op:

"Caribbean Sea and windward passage moderate south east over east portion and fresh north and northwest winds west portion and weather partly overcast. The tropical disturbance remains practically stationary over extreme Eastern Cuba and strong winds are indicated for next twenty four hours.

Weightman U. S. W. B."

Deze orkaan heeft een ware hittegolf over ons eiland gebracht met bijna volslagen windstilte en zonder regen.

Eerst in den avond van Woensdag scheen een geweldige atmosferische ontlading aanstaande. Tegen 7 uur kondigde een hevig weerlichten in het Zuid-Oosten een naderend onweer. Doch spoedig trok het weer terug en verdween geheel. Later in den nacht rommelde weer de donder, doch op grooten afstand. Eerst tegen 4 uur plastte een flinke regen neer, die tot den morgen aanhield en maar matige verfrissching bracht.

Dienzelfden morgen echter tegen half 12 uur geleek het wel, of alle hemelsluizen tegelijk opengingen en een vloed van water over velden en wegen uitstortten. Ofschoon later met veel minder kracht, bleef deze bui toch ruim één uur lang aanhouden. Er viel dien morgen bijna 21 mM. regen.

Toch is de atmosfeer ook dien dag nog niet normaal geworden. Temperatuur bleef broeiend heet, bij volslagen windstilte De zee geleek een effen spiegelvlak zonder eenige rimpel van beweging.

Weer een nieuwe Stoomvaartlijn.

Den 5 November is van Marseille het SS. *Edith Cavell* vertrokken van de *Societé Générale de Transports Maritimes,* welke boot hier ongeveer den 10 December kan aankomen. Hiermede opent deze stoomvaartlijn een geregelde dienst tusschen Guayna, Trinidad, Curaçao, de Antillen, Middel-Amerika en Cristobal en langs dezelfde havens terug. Agenten alhier voor deze lijn zijn de Heeren C. WINKEL en ZONEN.

K. W. I. M.

Met het SS. *Prins Frederik Hendrik*, dat 13 dezer uit Amsterdam vertrok, zal nu voortaan de haven Guanta (Venezuela) weer in het reisplan van de Surinamebooten worden opgenomen, zooals ook vroeger het geval was ... ch voor eenige jaren gestaakt.

Aruba.

Het is alsof er reeds terstond bij het allereerst begin van de opening van de Petroleum-industrie op Aruba een nieuw leven van energie zich van dat eiland meester maakt. Een nieuw druk verkeer met Curaçao schijnt er de sterkste uiting van te zijn. De stoomboot *Karibia* komende van Maracaibo deed Aruba aan en bracht vandaar 33 passagiers voor Curaçao mee. De volgende week 14 of 15 Nov. zal ook de *Baralt* op zijn terugreis van Maracaibo Aruba aandoen.

In deze eerste 14 dagen van November, zijn dus reeds meer stoombooten,—de petroleumbooten meegerekend, — op Aruba geweest dan anders in een geheel jaar.

Nieuwe haven op Paraguaná.

Bij decreet van 31 October ll. is door Generaal J. V. Gomez, President der republiek Venezuela, bevolen het plan in studie te nemen een geschikte plaats uit te zoeken voor een nieuwe haven gelegen op de Westkust van het schiereiland Paraguaná, met aanlegkaden, opslagplaatsen, douanekantoor enz. De plaats, waar deze haven zal worden aangelegd, zal later worden bekend gemaakt.

Zeilvaart

gedurende de maand October 1924

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	21	Aruba	17
Barbados	3	Azua	1
Bonaire	38	Bonaire	45
Guanta	2	Guanta	1
La Guayra	2	Jacmel	2
La Vela de Coro	4	La Guayra	1
Maracaibo	8	La Vela de Coro	9
Mayaguez	1	Maracaibo	6
Pampatar	1	Martinique	1
Pto. Cabello	12	Pto Cabello	9
Rio Hacha	3	Rio Hacha	4
Samana	1	Sto Domingo	2
St. Martin N.G.	1	St. Martin N.G.	1
Tucacas	1	Saba	1
Van zee	2		
Totaal	100	Totaal	100

Carlito Croes. ✠

Volgens ontvangen berichten van Aruba, is aldaar deze week Woensdag in het Hospitaal *San Pedro di Verona* overleden de Heer CARLITO CROES, viceconsul van Venezuela aldaar.

Aan de geachte familie van den overledene betuigen wij onze hartelijke deelneming.

Verdronken.

Donderdagmorgen ongeveer 9 uur ging de Hollandsche sleepboot *Neptunus* van de C. P. M. met de lichter *Zeelandia naast* zich de haven uit. Eenmaal buiten werd de tros gevierd om den lichter *achteraan* op sleeptouw te nemen. Kort daarop zag men lichter en sleepboot even voorbij de haven, weer vlak naast elkaar liggen, weer terug keeren en om den loods seinen. Uit alles bleek, dat er iets niet in den haak was. Later vernamen wij, dat de bootsman J. M. waarschijnlijk bij het vieren van de tros overboord is geslagen en terstond in de diepte verdween.

Niettegenstaande de beide schepen nog langen tijd op dezelfde plaats bleven, kon ook met behulp der loodsboot geen spoor van den drenkeling worden teruggevonden, zoodat men daarna de reis naar Maracaibo moest vervolgen.

Diefstal.

Naar wij vernemen, zijn Woensdag twee Venezolanen gearresteerd, die van den diefstal, onlangs gepleegd bij den Heer A. LEENT, hoek Prinsenstraat, verdacht worden.

Anti-Knock.

Sinds eenige dagen staat 's avonds aan den voet der *Koningin Emma-brug* zoowel aan de zijde van Otrabanda als van de Punda, hoog op een paal de sterke verlichte wijzerplaat van een klok. In plaats van de cijfers rondom leest men echter op die wijzerplaat langs de bovenzijde de woorden: **ANTI-KNOCK** en midden in: **WICO** en onderaan: **GASOLIN.**

Bij de laatste letter wijst een pijltje naar een reservoir beneden, waarbij een wachter staat, die belast is om aan de auto's, die aldaar hun standplaats hebben of passeeren, en niet genoeg gasoline-voorraad meer hebben om hun garage te bereiken, een of meer galons (tegen betaling) in hun tank over te pompen.

Een praktische maatregel.

De R. K. Universiteit te Nijmegen.

Uit het verslag over het *eerste* studiejaar van de R. K. Universiteit te Nijmegen blijkt, dat reeds in dit eerste jaar 189 studenten waren ingeschreven, een cijfer zoo hoog dat het aller verwachtingen verre heeft overtroffen. Hiervan behoorden 11 tot de faculteit der *godgeleerheid*, 112 tot de letteren en wijsbegeerte en 66 tot de rechtsgeleerdheid.

In de *litterarische* faculteit waren ingeschreven voor de groep: *klassieke* taal- en letterkunde 28; voor *Nederlandsche* taal en letterkunde 25; voor *Romanistiek* 26; voor *Germanistiek* 16; voor *geschiedenis*, *kunstgeschiedenis* en *archaeologie* 17.

Van de ingeschreven studenten was 20 % dames, waaronder ook eenige religieuze zusters behoorden.

Voor het nieuwe studiejaar wordt ook een leerstoel voor Engelsche taal en letterkunde ingesteld.

Ook de benoeming van een privaatdocent voor Italiaansch taal- en letterkunde wordt binnenkort verwacht.

Wel merkwaardig was, dat het *eerste* doctoraat *(cum laude)* verleend aan den doctorandus in de klassieke letteren R. v. d. Velde, een niet-katholiek betrof.

S. S. Venezuela.

Eerst Donderdag avond half 12 uur kwam het S.S. *Venezuela* van de K.W.I.M. hier binnen, komende van Amsterdam. De vertraging was het gevolg van veel tegenwind gedurende de reis en een dag vertraging op La Guayra wegens gebrek aan ligplaats en gelegenheid om te lossen.

Officieele Berichten.

Aan den Gezaghebber van Aruba J. F. Quast is tot herstel van gezondheid zes weken verlof verleend.

Aan den gouvernements geneeskundige Dr. M. Gerstl is veertien dagen verlof naar Maracaibo verleend; de gouvernements-geneeskundige W. H. Winkel is tydelijk belast met den haven- en quarantainedienst.

Aan Mevr. J. A. C. Rouveroy van Nieuwaal, geb. Peerbolte, onderwijzeres aan de openbare school te Philipsburg, St. Martin N. G. is tot herstel van gezondheid een maand en acht dagen verlof verleend.

Mej. A. Johnson, schrijfster op St. Eustatius, van verlof teruggekeerd, is in activiteit hersteld; de tijd. schrijver aldaar F. Cruger is eervol ontheven als zoodanig en tijdelijk aangesteld tot hulpkommies der belastingen, tevens havenmeester en loods op Saba; en de agent van politie 2e klasse G. B. Heyliger is, onder eervolle ontheffing uit de betrekkingen van hulpkommies der belastingen, tevens havenmeester en loods op Saba, overgeplaats naar St. Eustatius.

De tijd. agent van politie 2e klasse A. H. Magdalena is eervol ontheven uit die betrekking.

Aan den commies ter Gouvernements-Secretarie Ph. F. Gorsira is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan Mevr. S. C. de Jongh-Rigaud onderwijzeres aan de voorbereidende klassen aan de Wilhelminaschool alhier, is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Haaien op de kust.

Waarschijnlijk ten gevolge van de kalme zee kwamen in de laatste dagen een groote menigte van reusachtige visschen, waarschijnlijk haaien, vlak langs de kust, loerend op een prooi, zooals door de bewoners van de huizen aan den zeekant van Pietermaai bij herhaling kon worden opgemerkt.

Regen.

De regenmeter op het St. Thomas-college gaf een regenval aan van 47.7 m. m. in de laatste week.

PROGRAMMA.

Muziekuitvoering.

1.	*THE CRUSADER*	March	J. P. SOUSA
2.	*LA FLÛTE ENCHANTÉE*	Ouverture	MOZART
3.	*RICORDO DI TORINO*	Valse	E. BECUCCI
4.	*FANTAISIE SUR „ERNANI"*		G. VERDI
5.	*CHANSON TRISTE*	(1e uitv.)	P. TSCHAIKOWSKY
6.	*FANT. VARIEE SUR DES AIRS STYRIENS*		L. CANIVEZ
7.	*ECO CURAZOLEÑO*	Danzon	J. P. BOSKALJON
8.	*a. TOUS LES DEUX*	Fox-Trot (1e uitv.	J. SZULC
	b. ALINE	One-Step (1e uitv.)	B. HENNION

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

St. Elisabeth's Gasthuis.

Volgens met de laatste mail ontvangen bericht worden met de volgende Hollandsche boot SS. *Stuyvesant*, die 27 Nov. hier aankomt, drie nieuwe Zusters voor het St. Elisabeth's Gasthuis verwacht, de Eerw. Zrs. DESIRÉE, THEODOSIA en ANCILLA. Het zijn alle drie gediplomeerde ziekenverpleegsters uit het Moederhuis van Breda.

Haar komst is hoogst welkom, ja, noodzakelijk om de beperkte krachten van het Gasthuis eenigermate aan te vullen.

Ontvangen.

Van het Landbouw-departement van Suriname: *Het jaarverslag over 1923,* Bulletin No. 45, *Verslag van een Dienstreis naar Centraal-Amerika door* Dr. GEROLD STAHEL *Bulletin No. 46 Verslag dienstreis tot het onderzoeken van de mogelijkheid tot afzet van Surinaamsch hout in Midden-Amerika* door J. W. GONGGRIJP, *houtvester,* Bulletin 47: *Eenige proeven met vischjes en chemicaliën tot het dooden van muskieten-larven* door A. REIJNE.

Kamer van Koophandel.

Dinsdag ll. werden bij de verkiezing van drie leden voor de *Kamer van Koophandel* alhier de aftredende leden H. J. C. HENRIQUEZ, D. DE MARCHENA, en G. A. WINKEL herkozen.

Koloniale Raad.

Dezer dagen heeft de Heer A. G. STATIUS MULLER zijn ontslag als Voorzitter en lid van den Kolonialen Raad ingediend.

Wij moeten ons neerleggen bij de motieven, die den Heer St. Muller bewogen zijn ontslag te nemen, daar ZEd. het volgend jaar Mei voor goed naar Holland denkt te vertrekken en dien tusschentijd wil vrij houden om zijn particuliere zaken vóór zijn vertrek te regelen.

Doch wij en zeker velen met ons zullen dit ontslag ten zeerste betreuren, daar de Heer A. G. St. Muller algemeen bekend en gewaardeerd is als een der meest actieve en bekwame leden en sedert jaren een sieraad van onze Kol. Raad.

BUITENLAND.

Engeland.

Buitcngewoon juist is hetgeen lord Leverhulme onlangs heeft gezegd. De geachte lezer weet toch wie Lord Leverhulme is? Die lord is de eigenaar van de reusachtige fabrieken, welke de *Sunlight-zeep* en aanverwante producten vervaardigen.

Hij sprak in een vergadering van het personeel der fabrieken, waar een drieduizend menschen aanwezig waren, onder wie een aandeel in de winst werd verdeeld:

„Er zijn velen," aldus zeide hij, „die meenen dat het geld dat elk jaar verdeeld wordt en dat voor dit jaar bijna 200.000 pond sterling bedraagt, en dat bij elkaar al ongeveer anderhalf millioen is, meer tot de kracht van de zaak zou hebben bijgedragen, als het in een reservefonds was gestort. Ik ben nooit van die meening geweest.. *Het beste reservefonds moet in de lust en de geestdrift van het personeel liggen."*

Aldus lord Leverhulme.

Het is eigenlijk niets nieuws; het is alleen een ander manier om te zeggen wat een Amerikaan aldus uitdrukte: *De mensch is meer dan de dollar* en wat Paus Leo XIII op zoo heldere wijze aan de wereld heeft ingescherpt.

De kracht van elke zaak ligt in de krachten der menschen, die [illegible]ken en alles wat strekt om hen aan te moedigen en opgewekt te houden, komt aan de zaak ten goede.

Dit kan niet steeds helaas in winstaandeelen bestaan, omdat er niet altijd winst is, maar er zijn nog andere wegen om waardeering en dankbaarheid aan medewerkers te toonen.

Evenals er tal van werkgevers en directies zijn, die precies den verkeerden weg inslaan en door eeuwige vitten en beknibbelen den arbeidslust uitdooven.

Lord Leverhulme is een verstandig man en zijn zaak gaat goed.

ZATERDAG, DEN 29sten DEZER HOPEN ONZE GELIEFDE OUDERS

Atanasio Emilio Goilo

EN

Henriette Crispina de Groot

hunne 25 jarige echtvereeniging te herdenken.

Curaçao, den 10n November 1924.

Hunne dankbare kinderen,

Enrique,
Jeannette
Louisita
Alexius
Emelina
Imelda.

Receptie ten hunne woonhuize,
Pietermaai No. 62 des avonds te 8½ uur. 3—1

RED „D" LINE OF STEAMSHIPS.

REGULAR SERVICE BETWEEN NEW YORK, PTO RICO, CURAÇAO AND VENEZUELA.

SAILINGS DURING NOVEMBER.

1924		S.S. Caracas	S.S. Zulia	S.S. Carabobo	S.S. Tachira	S.S. Maracaib
Leave	NEW YORK	Oct. 15	Oct. 22	Oct. 29	Nov. 5	Nov. 12
Arrive	SAN JUAN	„ 20	„ 28	Nov. 3	„ 11	„ 18
Leave		„ 21	„ 29	„ 3	„ 12	„ 19
Arrive	CURAÇAO	„ 23				
Leave		„ 23				
Arrive	PTO CABELLO	„ 24				
Arrive	LA GUAIRA	„ 25	Oct. 31	Nov. 5	Nov. 14	Nov. 21
Leave		„ 28	Nov. 1	„ 6	„ 15	„ 22
Arrive	PTO CABELLO	„ 29		„ 7		
Leave		„ 30		„ 7		
Arrive	CURAÇAO	„ 31	Nov. 2	„ 8	Nov. 16	Nov. 23
Leave		„ 31	„ 2	„ 8	„ 16	„ 23
Arrive	MARACAIBO		„ 3	„ 9	„ 17	„ 24
Leave			„ 6	„ 13	„ 20	„ 27
Arrive	CURAÇAO		„ 7	„ 14	„ 21	„ 28
Leave			„ 7	„ 14	„ 21	„ 28
Arrive	PTO CABELLO			„ 15		
Leave				„ 15		
Arrive	LA GUAYRA	Nov. 1	Nov. 8	„ 16	Nov. 22	Nov. 29
Leave		„ 1	„ 8	„ 17	„ 22	„ 29
Arrive	SAN JUAN	„ 3	„ 10	„ 19	„ 24	Dec. 1
Leave		„ 4	„ 11	„ 19	„ 25	„ 2
Arrive	NEW YORK	„ 10	„ 17	„ 24	Dec. 1	„ 8

S.S. "Merida" connecting with S.S. "Caracas" sails from Curaçao for [illegible] November 27th and January 1, 1925, returning sails from Maracaibo December 3rd and Jan. 7, '25.

For further particulars apply to

S. E. L. MADURO & SONS.

Agents.

Compañia Trasatlantica

"MANUEL ARNUS"

se espera el 12 de Octubre de Europa via Cuba y Venezuela, para seguir el mismo dia al Pacifico via Pto Colombia y Colon.

El vapor

„MANUEL CALVO"

se espera del Pacifico via Colon y Pto Colombia alrededor del 28 del corriente y seguirá el mismo día a Pto. Cabello, La Guaira, San Juan, Tenerife, Cadiz y Barcelona.

Ambos vapores aceptan carga i pasajeros.

Los Agentes.

S. E. L. MADURO & SONS